

הַלְבוֹת נֹזְקֵי מָמוֹן פָּרָק ה

א. בַּהֶמָּה שֶׁהִיתָה רוּעָה, וְנִפְשָׁה וְנִכְנָסָה בַּשְּׂדוֹת וּבַכְּרָמִים אֵף עַל פִּי שְׂעָדִין לֹא הִזִּיקָה, מִתְרִין בְּבַעְלֶיהָ שְׁלוֹשָׁה פַּעַמִּים. אִם לֹא שָׁמַר בְּהֶמְתּוֹ, וְלֹא מִנְעָה מִלְתַּעֲוֹת יֵשׁ רְשׁוֹת לְבַעַל הַשְּׂדֵה לְשַׁחֵט אוֹתָהּ שְׁחִיטָה כְּשֶׁרָה, וְאוֹמֵר לְבַעְלֶיהָ בּוֹאוּ וּמָכְרוּ בָּשָׂר שְׁלָכֶם: מִפְּנֵי שְׁאֲסוּר לְאָדָם לְהִזִּיק, וּלְשָׁלֵם מֵה שֶׁהִזִּיק; אִפְּלוּ לְגֵרֵם הַנֹּזֵק אֲסוּר.

ב. לְפִיכֶף אֲסוּר חֲכָמִים לְגַדֵּל בַּהֶמָּה דָּקָה וְחִיָּה דָּקָה בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל בַּמָּקוֹם הַשְּׂדוֹת וְהַכְּרָמִים, אֲלֵא בִיעָרִים וּבַמְדְּבָרוֹת שְׁבִאֲרֵץ יִשְׂרָאֵל. וּמַגְדִּילִין בְּסוּרֶיהָ, בְּכָל מָקוֹם.

ג. עֲשֶׂרָה תִּנְאִים הֵתְנָה יְהוֹשֻׁעַ וּבֵית דִּינוֹ בַּשָּׂעָה שֶׁחִלַּק אֶת הָאָרֶץ, וְאֵלוּ הֵן: (א) הֵתְנָה שְׁמֵרְעִין בַּהֶמָּה דָּקָה בִּיעָרִים שְׁאִילָנֶיהֶן גָּסִין, אֲבָל אֵין מֵרְעִין שֵׁם בַּהֶמָּה גָּסָה. וַיַּעַר שְׁאִילָנָיו דָּקִים, אֵין מֵרְעִין בּוֹ לֹא גָסָה וְלֹא דָקָה אֲלֵא מִדַּעַת בַּעְלָיו.

ד. (ב) וְכֵן הֵתְנָה שִׁיְהִיָּה כָּל אָדָם מִתֵּר לְלַקֵּט עֵצִים מִשְׂדֵּה חֲבֵרוֹ: וְהוּא, שִׁיְהִיו עֵצִים פְּחוּתִים וְקִרְוּכִים לְהִיּוֹת קוֹצִים כְּגוֹן הַזְּמִי וְהַגִּי. וְהוּא, שִׁיְהִיו לֶחִים וּמִחְבְּרִין; וּבִלְבָד, שְׁלֹא יִשְׂרָשׁ. אֲבָל שְׂאָר עֵצִים אֲסוּר.

ה. (ג) וְכֵן הֵתְנָה שִׁיְהִיָּה כָּל אָדָם מִתֵּר לְלַקֵּט עֲשָׂבִים הָעוֹלִין מֵאֲלִיהֶן בְּכָל מָקוֹם, חוּץ מִשְׂדֵּה תִלְתָּן שְׁזֶרְעָה לְבַהֶמָּה.

ו. (ד) וְכֵן הֵתְנָה שִׁיְהִיָּה אָדָם קוֹטֵם קוֹטֵם נְטִיעָה בְּכָל מָקוֹם, חוּץ מִגְּרוּפִיּוֹת שְׁלִזִּית; וְאֵינוֹ קוֹטֵם מִן הָאִילָנוֹת אֲלֵא כִּזִּית וְכַבִּיצָה. וּבִקְנִים וּבַגִּפְנִים מִן הַפֶּקֶק וּלְמַעְלָה; וּבִשְׂאָר הָאִילָן מִחֲבֹ שְׁלֵאִילָן, לֹא מִחֲדוֹ. וּכְשֶׁהִתִּיר לְקַטֵּם, לֹא הִתִּיר אֲלֵא מִחֲדָשׁ שְׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה פְּרוֹת; אֲבָל לֹא מִיֶּשֶׁן שְׁעוֹשֶׂה פְּרוֹת. וְאֵינוֹ קוֹטֵם אֲלֵא מִמָּקוֹם שְׁאֵינוֹ רוֹאֶה פְּנֵי חֲמָה.

ז. (ה) וְכֵן הֵתְנָה שֶׁהַמַּעֲיֵן הַיוֹצֵא בַּתְּחִלָּה בְּנֵי אוֹתָהּ הָעִיר שִׁיַּצֵּא בַּגְּבוּלָם מִסֶּתֶּפֶקִין מִמֶּנּוּ, אֵף עַל פִּי שְׁאֵין עֵיקְרוֹ בְּחִלָּקָם; וְאֵין לְאַחֲרִים לְהַסְתַּפֵּק עִמָּהֶם מִמֶּנּוּ.

ח. (ו) וְכֵן הֵתְנָה שִׁיְהִיָּה כָּל אָדָם מִתֵּר לְצוּד דְּגִים מִיָּם טְבֵרֶיהָ: וְהוּא, שִׁיַּצוּד בַּחֲכָה בְּלָבָד; אֲבָל לֹא יִפְרֹשׁ קָלַע וַיַּעֲמִיד סְפִינָה שֵׁם, אֲלֵא בְּנֵי הַשִּׁבְט שֶׁהִגִּיעַ אוֹתוֹ הַיָּם בְּחִלָּקָם.

ט. (ז) וְכֵן הֵתְנָה שֶׁכָּל אָדָם שְׂצָרִיךְ לְנִקְבֵּי מִסְתַּלַּק מִן הַדֶּרֶךְ וְנִכְנָס אַחֲרֵי הַגֶּדֶר שֶׁפָּגַע בּוֹ וְנִפְנָה שֵׁם, וְאִפְּלוּ בַּשְּׂדֵה מְלֵאָה כְּרָכֶם; וְנוֹטֵל מִשֵּׁם צָרוֹר, וּמִקְנָח.

י. (ח) וְכֵן הֵתְנָה שֶׁכָּל הַתּוֹעָה בֵּין הַכְּרָמִים וְכִיוֹצֵא בָּהֶן מִפֶּסֶג וְעוֹלָה מִפֶּסֶג וַיּוֹרֵד, עַד שִׁיַּצֵּא לְדֶרֶכּוֹ.

יא. (ט) וְכֵן הֵתְנָה שֶׁבְּזִמָּן שִׁירְבָה הַטִּיט בְּדַרְכֵי הָרַבִּים אוֹ נִקְיַעֵי מִיָּם יֵשׁ לְעוֹבְרֵי דַרְכִּים לְהַסְתַּלַּק לְצַדֵּי הַדַּרְכִּים וּמֵהֶלְכִין שֵׁם, אֵף עַל פִּי שֶׁהֵן מֵהֶלְכִין בְּדֶרֶךְ שִׁישׁ לֹא בַּעֲלִים.

יב. (י) וְכֵן הֵתְנָה שֶׁמֶת מִצְוָה קוֹנֶה מְקוֹמוֹ, וְנִקְבֵּר בַּמָּקוֹם שִׁיַּמָּצֵא בּוֹ: וְהוּא שְׁלֹא יִהְיֶה מְטֹל עַל הַמָּצָר, וְלֹא בַּתּוֹךְ תַּחֲוֹם הַמְּדִינָה; אֲבָל אִם נִמָּצֵא עַל הַמָּצָר, אוֹ שֶׁהִיָּה בַּתּוֹךְ הַתַּחֲוֹם מִבִּיאוֹ לְבֵית הַקְּבֵרוֹת.

יג. שְׁלֵמָה תִּקֵּן שִׁיְהִיו עוֹבְרֵי דַרְכִּים מִתְרִין בִּימּוֹת הַחֲמָה לְהִלָּךְ

בְּשִׁבְלִין שֵׁשׁ לָהֶן בְּעָלִים, עַד שֶׁתֵּרַד רִבִּיעָה שְׁנִיָּה. וְתִקְנוֹת
אֵלוֹ נוֹהֲגוֹת בְּכָל מָקוֹם, אֲפֹלוּ בַּחוּצָה לָאָרֶץ; וּמִשִּׁירֵד הַטֵּל
בְּבָבֶל, אָסוּר לְהֵלֶךְ בְּשִׁבְלִין שֵׁשׁ לָהֶן בְּעָלִים.

יד. אֵף עַל פִּי שְׂאִין מְגִדְלִין בְּהֵמָה דָּקָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מִתֵּר
לְשִׁהוּתָהּ קֶדֶם לְרֹגֶל שְׁלוֹשִׁים יוֹם, וְקֶדֶם לְמִשְׁתָּהּ בְּנוֹ שְׁלוֹשִׁים
יוֹם; וְהַטְּבַח לֹקֵחַ וְשׁוֹחֵט, לֹקֵחַ וּמִשְׁהָה עַד שִׁישְׁחֹט מַעֲט
מַעֲט: וּבִלְבָד, שְׁלֹא תֵצֵא וְתִרְעָה בַּעֲדָר; אֲלֹא כָּל הַמִּשְׁהָה
מִשְׁהָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, כְּדִי שְׁלֹא תִזְיֵק. וְכִבֵּר עָשׂוּ בְּכָל כְּאֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל לְאַסֹּר בָּהּ גְּדוּלֵי בְּהֵמָה דָּקָה וְחִיָּה דָּקָה, מִפְּנֵי שֶׁהָיוּ רַב
הַשְּׂדוֹת וְהַכְּרָמִים שָׁם בְּאוֹתָן הַיָּמִים שְׁלִישִׁי־יִשְׂרָאֵל.

טו. וְכֵן אָסְרוּ חֲכָמִים לְגַדֵּל חֲזִירִים בְּכָל מָקוֹם, וְלֹא אֶת הַכֶּלֶב
אֲלֹא אִם כֵּן הָיָה קָשׁוּר בְּשִׁלְשֻׁלָּתוֹ. אֲבָל מְגִדֵּל הוּא כְּלָבִים בְּעִיר
הַסְּמוּכָה לַסָּפֶר, בַּיּוֹם קוֹשְׁרוֹ וּבִלְיָלָהּ מִתִּירוֹ. וְאָמְרוּ חֲכָמִים
אֲרוּר מְגִדֵּל כְּלָבִים וְחֲזִירִים, מִפְּנֵי שֶׁהִזְקֵן מְרַבֵּה וּמַצּוּי.

טז. רוֹעֵה שֶׁעָשָׂה תְּשׁוּבָה אֵין מְחִיבִין אוֹתוֹ לְמַכּוּר מִיָּד, אֲלֹא
מוֹכֵר עַל יָד עַל יָד. וְכֵן מִי שֶׁנִּפְּלוּ לוֹ כְּלָבִים וְחֲזִירִים בִּירְשָׁה
אֵין מְחִיבִין אוֹתוֹ לְמַכּוּר מִיָּד, אֲלֹא מַעֲט מַעֲט.